

# TELEGRAFUL ROMÂN.

Apare Marți, Joi și Sămbătă.

## ABONAMENTUL.

Pentru Sibiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fl.  
Pentru monarhie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.  
Pentru străinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

## Abonamentele și inserțiunile

să se adreseze Administrației tipografiei arhidieceșane, Sibiu, str. măcelarilor 45.

## Correspondențele

să se adreseze Redacției „Telegrafului Român“, strada măcelarilor nr. 34.  
Epistole nefrancate se refuză. Articoli nepublicați nu se înapoiază.

## INSERȚIUNILE.

Pentru odată 14 fl., — de două-ori 24 fl., — de trei-ori 80 fl.  
rëndul cu litere garmond.

## Prorogarea dietei.

Sibiu, 22 Decembrie n.

Parlamentul ungar a fost de nou prorogat, Marți, în 19 Decembrie, ziua până la care fusese prorogat în toamnă. Acum a fost prorogat până la 1 Martie 1906. Acesta e a patra prorogare, făcută în ciclul parlamentar deschis la începutul anului acestuia, și probabil, că nu va fi cea din urmă. Vor mai urma și altele, dacă cumva nu va urma chiar *disolvarea*. Atârână de la felul cum se vor desvolta lucrurile.

Sedința de Marți a decurs de altcum destul de neted, atât în dietă, cât și în casa magnaților. Fără șgomot, fără cuvinte aspre, în mijlocul unei protestări însă, care de astădată a fost *generală*. În dietă toți Magiarii au fost una în a constata, că prorogarea e contrară legilor și constituțiunii, că guvernul nu întrunește încrederea parlamentului, — și că procedura ministrilor în privința prorogării continue a parlamentului e condamnată. Și dieta a înfierat-o, cu excepțiunea deputaților naționaliști, cari s'au pus pe punctul corect de vedere, că după cetirea rescriptului prea înalt, prin care se face prorogarea parlamentului, nu mai are loc nici un fel de discuție, și nici un fel de votare de conluse.

Tot cu unanimitate a fost votat apoi și în casa magnaților protestul în contra prorogării, și acesta unanimitate dublă magiară, în dietă, și în casa magnaților, dă zilei de Marți o însemnătate mai mare decum au avut celelalte zile analoge, în cari au fost prorogat până acum parlamentul magiar. S'a stabilit anume o strânsă *solidaritate* între diferitele partide și grupări parlamentare, în scopul binepricteput de a — impune *Vienei!*

Se crede în urma acestui fapt prin cercurile politice magiare, că văzând Maiestatea Sa cum Magiarii sunt una, în dietă și în casa magnaților, se va îndupleca acum și va lega pace cu

„națiunea“, acordându-i barem ceva din aceea ce cere.

Urmările acestei unanime protestări magiare, în dietă și în casa magnaților, s'au arătat însă imediat în altă direcțiune. Sub impresiunea acestui lucru rar, ministrii întruniți numai de cât în consiliu, au hotărât *să și de demisia*, ear' baronul Fejérváry s'a prezentat încă Mercuri după amiază în fața Maiestății Sale la Viena, pentru a prezenta retragerea cabinetului. A fost un act constituțional acesta din partea guvernului, pentru-că, după-ce singur s'a botezat pe sine *guvern parlamentar*, ear' parlamentul i-a dat în unanimitate vot de încredere, trebuia se tragă acum consecințele și se demisioneze. Dar' Maiestatea Sa *n'a primit demisiunea*, și a rugat pe baronul Fejérváry și pe colegii sei, să rămână la posturile lor și mai departe.

Suntem deci tot unde am fost. Avem guvern care n'are partid parlamentar, și avem partide destule în parlament, cari nu pot să ne dea guvern parlamentar. Țara va fi guvernată așa dară fără parlament mai departe, ca până acuma, ear' parlamentul, dacă vrea Dumnezeu, va mai protesta de vre-o câte-va ori, tot în unanimitate, în contra prorogării parlamentului și în contra funcționării guvernului parlamentar.

Că nu e bine așa, înțelege ori și cine. Și e destul de rău, că nu înțeleg și aceea, cari în prima linie ar trebui să înțeleagă, reprezentanții „națiunii“ din dietă. Cât se vor mai juca ei așa de a constituțiunea, bunul Dumnezeu știe. Aceea ce știm noi însă este, că cu cât se vor juca mai mult, cu atât mai rău pentru țară. Mergem spre ruină financiară, — după cum am spus-o acesta de nenumărate-ori, — tot cu mai mare siguranță și cu mai energici pași, și când ne vom afla la marginea prăpastiei, va fi prea târziu să se facă în politica magiară schimbarea de front, care ora ultimă ar fi, să se facă acum!

În cazul acesta țin însă să răspund direct, din două motive. Întâiu pentru-că, am fost atacat în „Telegraful“, ziarul la care pe timpul studiilor mele universitare am colaborat cu cel puțin o sută de articole de fond, corespondențe și foiletoane, ceea-ce se cheamă că, bine, rău, cum am putut, am contribuit și eu la cultura cetitorilor lui. Al doilea, pentru-că țin mult la opinia acestor cetitori, printre cari se găsec atâția prieteni de ai mei și oameni, cari mă știu într'o lumină cu totul contrară de aceea, în care mă presintă foiletonistul de ocazie.

Precum văd, supărarea (desinteresată, de sigur!) acestui domn a fost provocată de una din seria mea de informații literare de la „Tribuna“.

Înțeleg foarte bine să nu-i placă cuiva felul meu de a judeca și a scrie, sau glumele mele. E chestie de inteligență, sau de temperament. Știu însă, că mai ales în acest cas glumele mele erau așa de puțin vinovate! Ele nu atingeau nici caracterul, nici activitatea publică a I. P. Sfinției Sale actualului metropolit. Și chiar dacă în scrisul meu se găsea vre-o aluzie ireverențioasă, ceea-ce nu este cazul, mă putea răspunde cu totul altfel.

**In chestiunea ordinațiilor ministeriale 72000 și 72001 din vara anului curent, privitoare la propunerea mai intensivă a limbii magiare în școlile elementare și pedagogii, la întrebările ce ni-se fac, răspundem, că consistoriul arhidieceșan, îndată după primirea acelor ordinațiuni a înaintat dlui ministru de culte și instrucțiune publică o remonstrațiune, cerând revocarea acelor, pe motivul, că nu au basă în legile existente și sunt contrare legilor naturale și pedagogice. La remonstrațiunea consistoriului arhidieceșan dl ministru de culte răspunde prin rescriptul seu din 13 Decembrie n. a. c. nr. 87075. Răspunsul dlui ministru e analog cu răspunsul dat la memorandumul Sașilor, înaintat în această chestiune Maiestății Sale Regelui, susținând în integritatea lor ordinațiunile date, având convingerea, că sunt basate pe lege și învățarea limbii magiare e indispensabilă pentru ferocirea locuitorilor acestei țeri.**

## Serbarea Sfântului Andrei în Brad.

(Fine).

(V) Un edificiu tot atât de însemnat al „Asociațiunii“! E școla civilă de fete din Sibiu, cea mai înaltă școală de fete a noastră, chemată a crește femei vrednice române, mame adevărate, cari pe lângă o creștere alasă, ce vor da copiilor lor, vor păstra, ca adevărate vestale, la căminul lor nestâns focul iubirei de neam.

(VI) Unul dintre idealurile cele mai mari ale metropolitului Șaguna a fost ridicarea unei biserici catedrale, tot în Sibiu, care să fie vrednică de arhiepiscopul și metropolitul Românilor din Transilvania și Ungaria. Nu și-a putut însă ajunge scopul mareț, că biserica catedrală numai în zilele metropolitului de acuma s'a ridicat. Ea astăzi formeză într'adevăr o podobă a Sibiiului, așa cum o vedeți aci. Ideea înființării catedralei o răspândise Șaguna prin un circular special, la anul 1858. Cu îngăduirea Maiestății Sale a făcut de la 1858—1865 o colecție, adu-

nând 100.000 fl., la care sumă Maiestatea Sa a contribuit însuși cu 1000 galbeni (5000 fl.). Sub metropolitul Miron acest fond s'a ridicat până aproape la 1/2 milion corone, ear' sub arhiepiscopul nostru de azi s'au mai adunat de la binefăcători alte 400.000 corone, din cari numai aproape jumătate au dat-o preoții.

Catedrala e zidită în stil bizantin, după modelul bisericii sf. Sofia din Constantinopol, ridicată înainte de asta cu 13 sute de ani. Lăuntrul e toamai ca al aceleea, numai cât întinderile sunt reduse la 1/3. Turnurile sunt un amestec de stil roman și baroc. Lungimea e 53, lățimea 25 m. Diametrul cupolei 15, înălțimea ei 34 m. Înălțimea turnurilor e 45 m. — Lăuntrul bisericii e pictat într'un fel de renaissance a stilului bizantin, fiind întretesut de forme și motive curat naționale, luate de pe sculpturi și broderii țărănești. Padimentul e împodobit cu mozaicuri, în forma unor frumoase covore românești. Poziția ei e nepotrivită, fiind din toate laturile strămtorată de case așa, că vederea în întregime a ei nu e cu puțință. Materialul de construcție a fost: pe din afară cărămidă presată, fără tenciuală, pe din lăuntru cu tenciuală, ear' deasupra, în loc de năsip în tenciuală, e pulbere de marmoră de Carrara. Lemn nu se află în ea de loc, decât chiar numai în padimentul altarului, — în zid e un schelet de fier. A costat: lozul 200.000 corone; zidirea 450.000; pictura frontarului 16.000, pictura restului 6000; mobile, strane etc. 20000; candelabre 21.000; grilajul 15.000; trotoarul 4.000; plantațiuni 1.000 corone; la olaltă: 774.000 corone.

(VII) Suntem în plăcută poziție, ca în legătură cu cea mai frumoasă biserică ardeleană să vă arătăm și cea mai frumoasă biserică a fraților de dincolo. Nu stă în legătură cu faptele lui Șaguna: am crezut însă totuși, că la o astfel de serbătoare să vă putem arăta ceva, ce vă ridică și mai mult dispoziția serbătorească însuflată de catedrala din Sibiu. E mănăstirea de Argeș, din România, despre care de bună seamă veți fi auzit, ca din povești. E un cap de operă a artei românești, un mărgăritar arhitectonic, vrednic de invidiat.

## FOIȘORĂ.

### Un răspuns.

Primim din partea dlui *Ilarie Chendi*, publicist și ajutor de bibliotecar la Academia Română, un răspuns la foiletonul din nr. 122 al ziarului nostru, și-i facem loc, pentru a nu fi învinuiți de părtinitori.

Domnule Redactor și stimate prietino!

Afai abia acum, că în „Telegraful Român“ din 16/23 Nov. a. c. s'a tipărit un foileton împotriva mea. De un timp încoace s'a introdus la noi practicul obicei de a nu răspunde la atacuri, îndeosebi dacă sunt violente. Unii merg chiar așa departe, în cât din susceptibili ce erau până de curând, se fac cu totul nesimțitori și nu răspund nici la cele mai întemeiate acușări, mulțămindu-se a-și lua satisfacție pe calea dovedirilor netipărite. Eu nu fac parte din categoria oamenilor cu epidermă grosă și răspund, când nu pot la fie-care în parte (câci sunt cam mulți cei cari mă iubesc), dau cel puțin reflexii sumare, într'o rubrică specială a articolelor mele, intitulată „Moravuri literare“.

Cât pentru nemulțămirea mea față de progresele literare și culturale ale Sibiienilor, nemulțămire tălmăcită în diferite cronici ale mele, socot că n'am făcut o crimă mare. Ea pornește numai din dorul spre mai bine și din cea mai cinstită convingere, că cu toate semnele bune din ultimul timp, pentru un centru cultural cum e Sibiuul, cu atâtea instituții, societăți și școle, munca desfășurată acolo e prea mică. Și asta o pot dovedi cu procesele verbale ale „Asociației“, cu foile locale și cu programele școlare, cu activitatea publică a celor mai mulți dintre profesori, avocați și funcționari de toate soiurile.

Mă veți întreba, că ce-mi dă dreptul la controlul vieții publice din Sibiu? Mă rog, e dreptul ori-cărui purtătoriu de conștiință, care pe deasupra mai are și caldă dorință să-și vază la lucru colegii, prietenii și dascălii săi de odinioară. E vre-o vină în asta?

Și cum să vedeți ploia de acușări a dlui „Spine“, — așa-și zice adversarul meu, tălmăcindu-și numele.

1. Întâiu mă face fiu recredincios și nerescușător al arhidieceșei, pe mine, foștul și suspendist. Cred, că e o invi-

nuire absolut gratuită, pentru-că dacă mie împrejurările și firea nu mi-au îngăduit a sluji la altarul Domnului, cred a fi găsit un alt teren destul de potrivit a contribui și de aici la luminarea sufletescă a coreligionarilor mei. În marginile puterilor mele am muncit la diferite organe de publicitate, cetite de credincioșii bisericii mele, și am scris un număr ore-care de cărți literare, cari nu fac rușine nimănui, și despre cari știu că sunt destul de răspândite până și în Sibiu. Pe calea asta cred a mă fi achitat destul de bine de datoria, ce o aveam către biserica mea, pentru ajutorul ce mi-a dat timp de patru ani la universitate.

2. Dl Spine mai vorbește de „cumpăna psihică a dlui Chendi“. Aci, firește, n'am ce zice. Sunt anumite vorbe și acușării meschine, cari desarmează. Mi-aduc aminte, că acum câțiva ani dl Bogdan-Duică, fiind lovit de dl Dr. Amos Francu tot în „cumpăna psihică“, voia să-și publice certificate de absolută soliditate. Eu n'o să recuz la aceeași măsură, îmi exprim însă regretul pentru această lipsă de demnitate în combaterea adversarului.

3. Acelaș anonim se ocupă de activitatea mea literară, pe care o găsește

A fost zidită în sută a XVI de către Neagoe-Vodă Basarab, pe care tradiția populară îl schimbă cu Negru-Vodă. Se zice, că soția lui Neagoe, Despina Milița, și-ar fi dat și cerceii din ureche, numai să-și vadă odată biserica gata. A fost reparată de la anul 1853—1865 de către arhitectul din Paris Lecomte de Nouy, care, zice învățatul Iorga, a greșit la reparațiune prin aceea, că n'a priceput motivele românești de sculptură și pictură. Repararea ei a costat de altminteri 1,501.000 lei. Acest minunat monument se înalță strălucitor în mijlocul unei curți spațioase. Zidirea în întregime sa se compune din două părți: la apus o platformă de piatră cu 3 trepte (VIII), în mijlocul căreia se află baptisteriul, și din biserica însași, în care întri pe o scară cu 12 trepte, și care constă din narthex, chor și altar. Ferestrele sunt lungi și înguste, dar foarte cu artă lucrate. Are patru turnuri minunate, construite în învărtituri arhitectonice. Sunt pe biserică mai mult de 150 de motive de diferite podobe, 42 rozace mari și 48 mai mici. Tote acoperișele sunt din plumb cu ornamente lucrate cu ciocanul. E zidită în stil oriental. Zugrăvirea și aurirea tuturor sculpturilor sunt de origine perzană. Semicupolele au cruci de aur. La dreapta corului e tronul regal din bronz aurit. Catapiteazma a fost lucrată la Paris, e demnă de admirare. Prestolul e de marmoră albă de Carrara.

(IX) Cunoscută e și legenda populară despre înființarea acestei biserici, o legendă, care într'adevăr e un odor prețios al poesiei noastre populare. Ea ne spune, că ar fi fost zidită de

Nouă meșteri mari,	Cu Manole zece,
Cafe de zidari;	Care mi-i întrece ..
Pe Argeș în jos,	
Pe plaiul frumos ...	Negru vodă cată.

Un zid părăsit

Și neisprăvit, se zidescă loc de pomeneire! Un purcăraș îi arăta calea. Și 'l află și se puseră pe lucru! Dar' ce făceau ziua, noaptea se strica. Manole a visat, că numai prin jertfa de ou se va ridica zidul. Se înțelege cu tovarășii, că femeia, care va veni Joi mai întâiu acolo, să fie zidită de vie! Și a venit tocmai soția lui Manole! Și o zidură strigă amar:

„Var și cărămidă,  
Că-i pustie multă,  
Că-i lucrare lungă“...

Ear' soția lui Manole se plângea:

„Manole, Manole, Meștere Manole, De vă e de glumă, Gluma nu e bună. Zidul rău mă strânge Copilașu-mi plânge“.	In pat, desfășat, Zinele c'or trece, La el s'or întrece Și s'or apleca, Lapte de i-or da; Ninsore de-o ninge, Pe el mi-l'o unge, Din plâns înceta, Ploi când or ploa, Pe el l'or scâldea; Vânt când o sufla, Mi l'o legăna Dulce legănare Pân s'o face mare!“
Manole 'mi ofta, Din plâns înceta, Din gură grăia, Răspuns că-i dădea: „Copilașul tău, Pruncușorul meu, Vază-l Dumnezeu! Tu cum l'ai lăsat,	

lipsită de obiectivitate. Slobod. Cum însă munca mea tipărită e în mâna publicului, verificarea acestei păreri și-o poate face ori-și-cine, și nu e nevoie să mă apăr. Ce am făcut la o revistă și ce la alta, nu mi-se cuvine să discut eu; destul e că am făcut ceva. Numai o mică rectificare țin să dau la felul cum dl Spine face istoricul revistei „Sămănătorul“.

„Spre generala noastră părere de rău — zice d-sa, într' altele, — domni Vlahuță și Coșbuc s'au retras de la conducerea revistei și cu retragerea dlor au început șorecii a juca pe masă. (Acești șorecii, mă rog, eram eu, cu dl Iosif! Ch.) Dar' în curând a venit pisica cu ochii schintețioși și cu dinții ascuțiți, domnul Nicolae Iorga, și a luat conducerea „Sămănătorului“. Dl Chendi a trebuit să plece, căci dlui Iorga nu-i plac ariciii“...

Precum vedeți, gluma nu e isbită de loc. Pentru-că dacă dl Iorga e pisică și eu ariciu, nu puteam fi și șorece în același timp; cel mult ceilalți tovarăși ai mei, pe cari pisica în adevăr i-a înghițit. Dar' nu puteam fi șorece și din motivul, că tocmai eu adusesem pisica în casă; eu invitasesm pe dl Iorga să scrie la revistă.

Var și cărămidă,  
Că-i pustie multă,  
Că-i lucrare lungă!

(X) Emanuil Gozdu! Unul dintră cei mai buni prieteni de-ai lui Șaguna! Bărbatul, care pe arhiepiscopul nostru l-a ajutat mult cu cunoștințele sale largi de iurist deștept în realizarea scopurilor, ce le avea! Ne-a lăsat o lucrare, care în mărimea sa ajunge faptele mari ale lui Șaguna!

S'a născut din părinți săraci în Orade, în anul 1802. După terminarea școlilor medii cu succes eminent, a absolvat iura în Orade și Pojon. S'a susținut mai mult din ore de instrucțiune. Ca avocat și notar public în Pesta s'a căsătorit cu o bravă Româncă macedonenă. A devenit mai târziu comite suprem — fișpan — în Căraș. S'a distins prin aceea, că aproape toate slujbele din comitat le-a ocupat cu Români. A mijlocit și decretarea limbii române de limbă oficială în comitatul său, când încă nu era lege pentru asta! A murit în 1870 ca membru al casei magnaților și jude la Curia din Pesta.

Gozdu trăia simplu! Făcea economie, pentru noi!! Era român bun și ortodox infocat! La masă, când erau și străini de față, își făcea cruce, anume ca să arete ce e. În sărbătorile Paștilor, când se pune la masă, cânta: Christos a înviat; ținea în cancelarie numai tineri români!

În cele politice Gozdu era convins despre viitorul națiunii române, în bună înțelegere cu Magiarii, despre cari el nu se îndoia, că vor aduce legi, cari vor mulțami „naționalitatea“ română. Era prieten cu marele Deák, despre care zicea, că-și trage originea dintr'o familie macedonenă română cu numele „Pescar“. La alcătuirea legii de naționalități a acestuia l-a și influențat mult. Gozdu cuprindea toate popoarele din Ungaria sub noțiunea „națiunea politică ungară“, din care Magiarii tot așa formeză o „naționalitate“, ca și Românii, Sârbi, Sașii, Slovacii, și ceilalți.

Gozdu s'a făcut nemuritor prin fundațiunea sa, care din 200.000 fl., cât era la 1870, azi s'a creat la considerabilă sumă de peste 6 milioane de corone. Din astă fundațiune în primul period de 50 de ani din 1/4 parte a intereselor se dau stipendii studenților români ortodoksi, cu purtări bune și săraci, în al 2-lea period de 50 de ani se vor da stipendii și teologilor și pedagogilor, ear' în al 3-lea period se vor ajutama și preoții și învățătorii distinși, dar' săraci. După 150 de ani, după buna chibzuială a Reprezentanței, se vor da ajutoare pentru ori-ce scop religios ortodox român din patrie.

De 7 ani s'a decis și înființarea unui internat pentru studenții români din Pesta. Dacă Dumnezeu ne va ajuta să-l avem și pe acesta, vom fi cu un pas mai aproape de idealurile, pe cari le-a nutrit în pieptul său marele nostru Mecenas!!

\*

De ce atunci plecarea mea de la revistă? Motivele sunt cu totul altele, ele sunt de ordin curat personal și sunt întemeiate pe schimbarea convingerii mele asupra acestui scriitor, pe care-l cunosc mai bine ca ori-care.

Fiind că mă siliți, vă voi face câteva mărturisiri.

Eu l-am cunoscut pe dnul Iorga în prima sa activitate, în aceea de adevărată bărbăție, când era un desinteresat iubitor de adevăr și nu vena nici o mărime deșartă. Atunci, la 1901, am tipărit un prim-articol în „Tribuna“ din Arad despre munca d-sale cea uriașă, și am fost astfel cel dintâiu, care am vorbit Ardeleților despre d-sa, căci pe atunci era hilit de totă lumea, ear' la noi abia Bunea de la Blaj sau Bărsan de la Brașov îl puteau aprecia. În urmă a venit însuși și a colaborat la aceeași „Tribună“, și tot ca o consecință a acestei legături, a venit și a scris la „Sămănătorul“.

De atunci însă s'a schimbat. În lupta dsale a intrat ceva feminin, ceva ce semănă a vanitate nestăvilită. Pentru a-și menține prietenii cade în greșala esagerării continue. Cu adversarii săi nu este

Șaguna e mort! E mort însă numai cu trupul! Căci îi trăiesc faptele Lui mărețe, cari ne îndemnă să sperăm, că încă mulți, mulți secolii vom viețui pe aceste plaiuri, căci așa vrea Dumnezeu!!

## Din Aciliu.

Serbarea zilei sfântului apostol Andreiu.

— 18 Decembre n.

Sunt 8 ani, de când școla din Aciliu a luat asupra sa nobila și frumoasă sarcină, ca în fie-care an, la 30 Novembre st. v. cu deosebită solemnitate să serbeze memoria marelui metropolit Andreiu baron de Șaguna.

Astfel an de an s'a celebrat parastas și s'a predicat poporului și tinerimii școlare despre viața și faptele mărețe ale marelui arhiepiscop Andreiu.

Pentru-ca aceste serbări să aibă însemnătate și inițiere binefăcătoare pentru creșterea morală a tinerimii, învățătorul N. Iosif, în anul 1897, a întreprins o colecție benevolă întră tinerimea școlară, care apoi s'a urmat an de an, și astfel s'a pus basă „Fondului Andreian“ al copiilor săraci.

Acest fond adunat din câte 1—2 cr. s'a sporit până de present la suma de 120 corone.

Menirea acestui fond o spune însuși numele lui, și la timpul său va face mângăere părinților și copiilor mai săraci, căroră li-se va pute veni în ajutoriu, dându-li-se cărți, recuzite de școlă, ba chiar și haine. În felul acesta li-se va ușura cercetarea școlii și li-se va face plăcută și iubită.

Mic și aproape neînsemnat este darul, ce an de an se face din partea micuților școlari, fapta însă este măreț și scopul sfânt.

Un lucru de tot plăcut este a vedea, cum micuții școlari în dimineața zilei de serbare toți alergă spre școlă, dar' nu ținând în mână cărțile, ci cu putere strângând în mână obolul, pe care cu nespusă bucurie și mulțămire sufletească-l depun, înaintea iconei marelui metropolit Andreiu baron de Șaguna, și privind măreț figură din iconă, își spune fie-care numele, pentru a fi însemnat în lista contribuțiilor.

În felul acesta se dă tinerelor mlađițe frumoasă ocaziune pentru a pute să sevărsescă și ei o faptă bună, o faptă frumoasă și nobilă pentru binele obștesc, pentru binele și fericirea deapropelui.

În felul acesta, nu prin vorbe, ci prin fapte îndeplinite din cea mai fragedă etate, se sâdește în ei iubirea către deapropelui, iubirea de neam, dorul și voința de a urma după putință, întru săvârșirea de fapte bune, pe vrednicii bărbați ai neamului nostru românesc, și în cazul de față pe marele arhiepiscop Andreiu.

Mai mult încă. Prin astfel de serbări dăm o puternică dovadă, că suntem în sufleții de faptele și idealurile cele mă-

să fie nobil. E nedrept, intolerant, foarte presumțios, și întrebunțeză tot felul de șiretlicuri, improprii firilor deschise și caracterelor mari.

Voiți o dovadă?

Astă-vară dl Iorga, petrecând la Sibiu, s'a folosit de diferite privilegii pentru-ca acolo, unde eu nu eram de față să mă apăr, între prietini și cunoscuții mei, la mine acasă, să lanseze cele mai urite vești despre mine. Am scrisori, cari îmi reproduc cuvintele d-sale atât de urite, în cât nici cea mai clevețitoare femeie din capul satului, jignită în amorul ei propriu, n'ar fi putut să-l întrăcă.

Asemenea procedări față de mine și de sigur față de mulți alții denotă, că întră scriitorul și omul Iorga este o mare disarmonie, și că iubind pe cel dintâiu, ai tot dreptul să ștergi cu buretele peste al doilea.

Acesta e adevărul plecării mele de la numita revistă, și nu fabula cu pisica și ariciul.

București, 2 Decembre 1905.

Il. Chendi.

rețe ale mareii Andreiu, și ne arătăm vrednici cinstitori ai memoriei aceluia, care, după zisa cântărei noastre bisericești, „ne-a trecut din mörte la viață“.

Dacă vom a sădi în inima poporului nostru adorarea și cinstirea figurilor mărețe, și dacă vom ca ziua de 30 Novembre să se prefacă în sărbătoare națională, e timpul, ca pe lângă serbările oficiöse, să se introducă fapte, cari cu adevărat să însuflețescă poporul. De sus până jos, toți deopotrivă, și cu puteri unite, să aducem jertfele de lipsă pentru ajungerea scopului.

E timpul să făptuim și pentru popor lucruri, din cari el să pötă trage folose directe, folose, pe cari avea să le pötă simți, să vadă că se lucră pentru ușurarea sarcinilor lui.

Atunci și el mai cu drag va jertfi din puținel său și cu mai multă încredere se va alipi de conducătorii săi naturali, urmându-i cu multă încredere în afacerile de interes obștesc. Altcum orice lucrare o privește tot prin prisma neîncrederei, și tötă sunt pentru el numai sarcini fără de răspătă.

Precum în trecut, așa și anul acesta, ambii învățători, dimpreună cu elevii școlii, în număr de preste două sute, după obișnuita colecție, s'au prezentat în biserică, unde după săvârșirea liturgiei s'a celebrat parastas pentru marele metropolit Andreiu baron de Șaguna.

De astădată cuvântarea a fost rostită de parochul local I. Ofoiu, care frumos și pătrunzător a vorbit. Cu dibăcie a împletit cununa de fapte mărețe ale marelui metropolit, storcând lacrimi din ochii celor prezenți. Ca de încheiere elevii au cântat „Români mult cercată“.

Pentru ca această serbare să aibă un caracter și mai pronunțat, în anul acesta s'a luat hotărârea a se aranja cu elevii de școlă o producțiune pentru popor.

Producțiunea a fost împreunată și cu o prelegere populară. La ora unu, ambii învățători N. Iosif și A. Hodoș, dimpreună cu elevii cursurilor V și VI, precum și cei de repetițiune, s'au întrunit în școlă pentru a face poporului adunat o oră plăcută.

Luând cuvântul învățătorul N. Iosif, a arătat însemnătatea zilei și cauza intrării, apoi a cântat și declarat cu elevii, pe fețele cărora se pute vedea exprimată bucuria pentru cauza reușită a zilei de serbare.

După tötă acestea a urmat prelegerea populară despre noua cultură a viilor.

Comuna Aciliu, în raport cu numărul locuitorilor, dispune de foarte puțin pământ arător. În schimb însă are un teritoriu estins și acomodat pentru cultura viilor. Vieritul este pentru locuitorii acestei comune aproape singurul izvor de traiu și de câștig, și se pöte zice, că în anii din urmă i-a și ridicat la stare înfloritoare.

Durere însă, că dușmanul cel neîmpăcat al viilor noastre de până acum, floarea, s'a ivit și aici, și cu mare îndărătnicie röde la rădăcinele vițelor, nimicind tot ce 'i stă în cale.

Conservatismul, de care atât de mult este stăpănit poporul nostru acolo unde nu ar trebui să fie, căci cu ochii vede primejdia cea mare, care 'l amenință, face, ca în cele ale economiei poporul să țină morțiș la vechile datini ruginite, moștenite de la moși și strămoși. Astfel și în ale vieritului pare că nu pot, sau nu voesc a se împrietini ómenii cu noua cultură, cu vița americană.

Un lucru acesta foarte păgubitor pentru poporul nostru, căci totdeauna se trezește numai după ce alții au înaintat și au făcut progrese pe tötă căile.

Mult, foarte mult lucru se recere, pentru-ca să pötă cineva urni pe poporul nostru din ogașia îndatinată. Acestea se ved a fi urmările tristului trecut de exploatare, precum și puțina atențiune, ce i-se dă din partea celor chemați.

Frumoș și acomodat a fost prelegerea învăț. N. Iosif, predată liber și intuitiv. Cu vița de vie în mână și prin desemnuri pe tabla școlii, a arătat poporului adunat, cum este a se lucra pământul merit pentru vie, și cum este a se cultiva vița americană.

De dorit ar fi, ca astfel de prelegeri să țină conducătorii poporului cât mai dese și în toate comunile, unde *floxera* a început a face stricăciuni. Astfel poporul se va deștepta, se va lumina și nu va întârzia a primi și a urma sfaturile și povețele date.

Din prelegerea ținută, care a durat două ore, s'a putut vedea, că prelegătorii posedă frumoase cunoștințe în ale vieriului, și nu i lipsește nici rivna și nici bunăvoința pentru a lumina poporul. Și nici nu i-ar fi greu a face acest lucru, dacă și ceilalți conducători ar fi la înălțimea chemării lor, și nu ar fi lipsit și de astădată de la această prelegere atât de instructivă și folositoare.

Se poate că dlor nu au trebuință de sfaturile și povețele date în această prelegere, au avut însă datorința de a premerge cu exemplu, și acesta cu atât mai mult, pentru-că în conțelegere s'a statorit programa serbării. *Un străin.*

## NO UTAȚI.

Deputații români s'au prezentat la ministrii *Fejérváry* și *Kristóffy* și au declarat, că nimic nu este adevărat din svonorile despre mișcarea Românilor. Au cerut revocarea armatei din comunele românești, și cercetare contra foilor, cari agită fără temeiul contra Românilor. Li-s'a promis îndeplinirea amânduror cererilor.

**Dimisia guvernului italian.** Cabinetul lui *Fortis* și-a înaintat regelui dimisia, fiind că camera italiană, în contra voinții primului ministru, n'a voit să mai continue cu desbaterile asupra proiectului de lege, privitor la relațiile comerciale ale Italiei cu Spania. Regele încă nu s'a pronunțat asupra dimisiei, deci ministrii rămân încă în oficiile lor, ear' dieta s'a amânat pe timp nedeterminat. —

**Decorarea patriarhului Brancovici.** Din incidentul împlinirii alor 50 ani de preoție ai patriarhului serbesc Brancovici, Maiestatea Sa l'a decorat cu marea cruce a ordinului leopoldin, pentru meritele-i câștigate pe terenul bisericesc, cultural, ca mare binefacător, și bun credincios al tronului și al patriei.

**Noul president al republicii elvețiene.** Consiliul național și consiliul statelor întrunite în adunare generală au reales pe toți consilierii federali. Adunarea federală a ales apoi president al confederației elvețiene pe dl *Ferrer*, consilier federal, care face parte din stanga radicală. Dl *Müller*, aparținând aceluiași partid, a fost ales vice-president.

**Străinii pentru Macedo români.** Ziarul „Tribuna” din Roma propagă o dragoste caldă față de Aromâni și cauza lor. Asemenea și ambasadorul Angliei la Constantinopole a adresat guvernului său un raport foarte favorabil pentru frații noștri.

**Dimisia lui Nottara.** Să știe, că întră dl *Al. Davila*, directorul general al teatrelor din România, și dl *Nottara*, cel mai mare artist al teatrului național din București, s'au ivit unele neînțelegeri. Nottara și-a luat atunci un concediu de două luni, care a expirat acum. A cerut să-i se prelungească, sau în cazul când acesta se va refuza, și-a înaintat dimisia. I-s'a și primit din partea comitetului teatral, în urma unui raport al dlui *Davila*. Este acesta o mare pierdere pentru teatrul național din București, și de sigur toți ar fi fost mai bucuroși și zică: Trăcă păharul acesta!

**Apel.** Subscrierii în numele societății de lectură „Inocențiu M. Clain” rugăm pe toți acei domni preoți, cari au primit lista de prenumărare pentru cartea de predică „Mântuiește-ți sufletul” și cari ar dori a o prenumăra să binevoiască a ne trimite în timpul cel mai scurt lista cu prenumărarea, ca să putem pune amintita carte cât de grabă sub tipar.

Totodată rugăm și pe acei domni preoți, cari n'au primit lista, dar' ar vrea să abă cartea, să binevoiască a anunța prenumărarea pe o corespondență simplă.

Ținem de bine a aduce la cunoștință onoratului public, că cartea ce vom a o da pentru prenumărări va fi mai ieftină. Blaj, la 20 Dec. 1905. Cu stimă: *Simeon Gocan*, president. *Silviu Poștar*, secretar.

**Pentru catedrală.** Din comuna *Sântandreeș*, a intrat la fondul catedralei din Sibiu suma de 50 corone, ear' din filia *Sântuhalm* asemenea 50 corone, cari s'au fost trimise casei archidicesane prin preotul *Abel Bera*.

**Societatea „Progresul” din Făgăraș.** Ni-se scriu următoarele: „Societatea română de diletanți „Progresul” din Făgăraș, în adunarea generală ținută Duminică trecută s'a organizat de nou, alegând president pe dl Dr. *Ioan Șenchea*, avocat, vicepresident pe dl Dr. *Titu Perția*, medic, ear' secretar pe dl *Mateiu Jigr*, director la „Furnica”, și cassariu pe dl *Ioan Dejenariu*, prim contabil la „Furnica”. Sperăm, că noiei conduceri i va succeda a întruni în jurul acestei societăți culturale întreaga inteligență română din Făgăraș și jur, care credem, că îi va da tot sprijinul moral și material, pentru-ca scopurile nobile ale societății să se pōtă realiza.

*Un membru*

**Atrocitate nouă.** Din Constantinopol vine știrea, care a produs o vie mișcare în București, că inspectorul general al școlilor române din Turcia, dl *Lazar Dumă*, pe când se afla într'un restaurant din Salonic, a fost rănit de un glonț de revolver, tras de un individ, care era pe stradă. Atentatorul e grec, face parte din vre-o bandă urgisită cu scopul de-a sufoca idea națională română.

**Vapōre scufundate.** Întră Galați și Sulina, pe Dunărea de jos, s'a întâmplat o nenorocire mare: două vapōre colosale s'au ciocnit, din cauza negurii nepătrunse, și s'au scufundat amândouă. Echipajul a pierit întreg.

**Concursul „României Ilustrate”.** Revista „România Ilustrată” din București publică concurs, cu termen până la 31 Decembrie v. c. pentru un premiu de 150 lei, care se va da celei mai bune nuvele originale, pentru un premiu de 100 lei, care se va acorda celei mai bune descrieri a unui colț pitoresc din România, cu ilustrații, și pentru un premiu de 50 lei, care se va da celei mai bune poezii, din câte vor intra la concurs. Manuscriptele se se trimite „Revistei ilustrate”, București strada, regală 1. Pe plic să se scrie însă: „Pentru concurs”.

Perfecit este cel ce află alinarea durerilor sale. Bōla e nenorocire dublă acolo, unde mai e și sărăcie. Pentru aceea este bine a ști fie-cine, bogat și sărac, că de podăgră și reună se pōtă scăpa mai ușor, dacă întrebunțea alina Zoltán, care își arată efectul vindecător deja după 1-2 ungeri. Sticla cu 2 cor. în farmaciile *Béla Zoltán* (Budapesta, V, Szabadságtér) și *C. Molnár* (Sibiu), cum și în alte farmacii.

**Jubileul Ovreurilor din America.** Da, le-a venit rătăcitōrelor rămășițe din vechea strălucire orientală gustul să serbeze un jubileu: o sută cinci zeci de ani, de când și-a pus nu știu care japân mai întâiu piciorul în America. Să le fie de bine! Inse mai mult emigrarea de cât jubileul!

**Cutrēmur de pământ.** Din Zagrab vin vești despre un puternic și lung cutrēmur de pământ, dar' ale cărui efecte nu sunt desastrose.

**Comet nou.** Astrologul italian *Giacobini* a descoperit un comet nou, care pare să fie dintrē stelele de rangul al optălea. Cometul înaintă în direcție sud-estică, și se mai pōtă observa timp de o lună de zile.

### Daruri de crăciun pentru săracii noștri.

La apelul nostru pentru daruri, ce se se împartă la serbătorile Crăciunului întrē săracii noștri, au binevoit a dăruî Preacuvioșia Sa dl Dr. *Ilarion Pușcariu*, archimandrit-vicariu arhiepiscopesc 5 cor., *Ioan I. Lăpădat*, secretariul „Asociațiunii” 1 cor., dna *Susana Frigatar*, 2 cor., *Pantaleon Lucaș*, membru onorar al Reuniunii, 10 cor., *Ioan Papiu*, protopop 5 cor., Dr. *E. Miron Cristea*, asesor cons. *W. Krafft*, librar, *Henrich Meltzer*, propr. „Fōiei Poporului”, și *George Borzea*, paroch (Coveș), fie-care câte 3 cor., și *Iosif Șuluțu*, pres. „Asociațiunii”, 2 cor. Tuturor acestor marinoșii contributori le exprimăm sincerele mulțămite ale Reuniunii noastre.

Pentru comitetul „Reuniunii sodalilor români din Sibiu”.

*Vic. Tordășianu*  
president.

*Stefan Duca*  
notariu.

## Concurs

pentru chromatica (boiangeria, vāpsitoria) poporului român.

Dorind a completa datele, ce am căpătat acum câțiva ani, prin un concurs făcut în țară, cu alte date culese în celelalte părți locuite de Români, institui personal un concurs cu următoarele premii: premiul I 150 lei, premiul II 100 lei, și premiul III 50 lei.

Preoții, învățătorii, mazilii, rāzeșii sau moșnenii și nemeșii cu știință de carte, și orice Român, care se ocupă cu astfel de meserie, sau care având priceperea curenită dorește a ne ajuta în această privință, locuind în Austro-Ugaria, Basarabia, Bulgaria, Sērbia, Turcia și Grecia, sau în orice altă parte locuită de Români, sunt rugați a aduna datele necesare relative la modul, după care sātencele din localitate vāpsesc lānurile de bumbac. cānepă, in, mātășurile, lemnul, paiele și nu-elele.

De asemenea, modul cum vāpsesc ouele, brāiele și florile caselor; procedeele ce întrebunțeză pentru a vāpsi aluaturile, vinul, rachiurile, precum și cum își pregătesc sulimanurile pentu față; instrumentele, cu cari se servesc pentru acesta, și orice alte însemnări, ce vor crede de cuviință.

Descrierea va fi limpede făcută, arătând în totdeauna numirile poporale ale substanțelor de cari se slujesc, fie ele de natură minerală, vegetală sau animală. Se ver desena figurile instrumentelor întrebunțate, arătându-se numirile lor și ale părților lor.

Se va indica de asemenea cu luare aminte numirea românească a culorii (feții) și modul exact de preparațiune, precum și numirea românească a țesăturii sau obiectului confecționat.

Pe lângă descrierea de mai sus, făcută în mod citet, concurenții vor fi buni a trimite prin poștă (transportul privindu-ne pe noi) fire de lână, mātase, etc., precum și rădăcinile, florile, lăgerii (tulpinēle), frunzele sau oujile și alte substanțe de natură minerală sau animală, și unele instrumente ce se întrebunțeză, și cari trebuiesc tōte însemnate pe numele lor poporal.

Data concursului se începe din ziua publicării acesteia, și lucrările cu materialul adunat vor putē fi trimise cel mai târziu până la 1 Septembrie stil vechiu 1906, pe adresa următoare:

Domnului doctor *C. I. Istrati*, București.

Una lună după acesta, adecă timpul necesar ca comisiunea, ce voiu constitui, să se pōtă pronunța, voi face cunoscut în mod public rezultatul concursului, și voiu trimite premiile celor în drept, ear lucrările premiate vor fi publicate, ca și în rēndul trecut, în „Buletinul Societății Române de Științe” din București.

Tōte ziarele și revistele, din tōte țările locuite de Români, sunt rugate a publica acest anunț.

București, 6 Octobrie 1905.

*Dr. C. I. Istrati.*

## Oficială.

Ordinul cons. 9263 Ep. 1905 s'a trimis numai parochilor restanțieri. Deci de la aceia să așeptă, ca până la 31 Dec. 1905 să se reguleze cauza restanțelor; altcum vor fi sterși din șirul membrilor după statutele noue.

## Cărți și reviste.

„Cartea de Aur”. A apărut în ediție nouă volumul prim din opul premiat de Academia Română „Cartea de Aur, sau luptele politice-naționale ale Românilor de sub corōna ungară”, de *Teodor V. Păcățian*, și pōtē fi procurat, împreună cu vol. II. și III., prin librăria archidicesană din Sibiu, ori de-a dreptul dela autorul. Un exemplar din fie-care volum costă broșat 10 corōne, legat în pānză 12 cor. La cerere se acōrdă și înlesniri de plată.

## Din public.†)

### Mulțămite publică.

(Urmare.)

Vasilie Dan, Victora Dan, câte 50 cenți, ambii din Răvășel, Ilie Alămorean, 20 cenți, Ioan Lup, ambii din Șeica-mică, Alexe Henția, Vorumloc, câte 25 cenți. Aron Dobrota, 70 cenți, Rod, Ioan Rohan, 10 cenți, Gligor Grecu, ambii din Vorumloc, Vasilie Muntean, Frăua, Ioan Muntean, Nicolae Muntean, ambii din Orda-de-jos, Nicolae Doctor, Szász-Ivanfalva, Vasilie Rozor, Sărata, Ivan Mzora, Daneș, Ștefan Șașan, Sighișōra, Toma Pop, Nușfalău, Ioan Mosora, Dineș, Dionisie Șerban, Ioan Petridean, Maria Hașiu, Iacob Cațavei, Ivan Greavu, toți din Lisa, Maria Dan, Leonte Dan, ambii din Bertan, Ioan Doru, Gogan, Michailă Staicu, Tăuni, fie-care câte 25 cenți, Nonicu Cămpeanu, 20 cenți, Varolia, Ilsa Cristian, Augustin Tamaș, Alexă Chirian, Gligor Cătană, toți din Maroș-Oroș, Ioan Sas, Sentmarton, Crăciun Pușcaș, Maroș-Captalan, Ioan Rus, Ragla, fie-care câte 25 cenți, Vasilie Căpitan și soția Fira, Ragla, Ioan Muntean Dăișōra, câte 50 cenți, Ioan Pop, 25 cenți, Budușu-mic, Michail Scridon, 60 cenți, Andronic Bonta, Ioan Oro, câte 25 cenți, toți din Ernut-Radnot, Ioan Bükösi, 10 cenți, Maroș-Bogata, Vasilie Milășan, Ernunt-Radnot, Székely Jozsef, Maroș-Bogata, Constantin Covaci, Daneș, fie-care câte 25 cenți, Ioan Rogoz, 30 cenți, Sighișōra, Zacharie Șoner, Daneș, Grigorie Tezar, Sighișōra, câte 25 cenți, Toma Urdea, Șona, George Andreiu, Sighișōra, câte 50 cenți, Bucur Drăgici, 10 cenți, Șona, Nicolae Fofner, 50 cenți, Sighișōra, Simion Lăzărōe, 25 cenți, Ilimbav, Simion Comșa, 40 cenți, Găinar, Ioan Sinaș, Ilimbav, Dumitru Șerb, Velt, câte 25 cenți, Ioan Mija, 20 cenți, Bratei, Dumitru Mărginean, 15 cenți, Dumitru Veza, 25 cenți, ambii din Mediaș, George Vladuți, 20 cenți, Filon Păcurar, Ioan Suciu, câte 15 cenți, Ioan Funar, 25 cenți, toți din Bratei, Ilie Vissa, 15 cenți, Sasca-mică, George Cocan, Samuilă Ruja, Ioan Ciocoiu, Pantelimon Cocan, toți din Sămbăta-de-sus, Alexandru Buta, Porcești, Ilie Nicula, Beșimbac, Ioan Cârje, Vasilie Cârje, Nicolae Istrate Borzea, fie-care câte 25 cenți, toți din Viștea-de-jos, Nicolae Santen, Ioan Limbean, câte 10 cenți, ambii din Sebeșul-săseșc, Achim Milea, Ana Milea, câte 25 cenți, Fimia Veza, Dumitru Mănică, câte 10 cenți, toți din Mediaș, David Geții, 20 cenți. Crică, Ștefan Oltean, 25 cenți, Deal, Simion Socoiu, 10 cenți, Orăștie, Ioan Bota, Răhău, Ioan Baicu, Iosif Tomaș, fie-care câte 25 cenți, Florea Nicolae, 10 cenți, toți din Vinerea, Nicolae Opincar, Sebeșul-săseșc, Petru Guia, Vidra, câte 25 cenți, Nicolae Bonera, familist, 50 cenți, Jibot-Alkenyér, Iacob Hodoș, 25 cenți, Nicad Hodos, 50 cenți, ambii din Acliu, Ioan Seleușan, Lanerăm, George Borcoman, câte 25 cenți, Zachei Homoroșan, 20 cenți, ambii din Cohalm, Petru Evi, Ciōra, Simion Bratie, Cufalva, Mațteiu Majorescu, Ciōra, Ilie Bratie, Cufalva, Ioan Coman, Țopa, Ioan Aron, (cantor) Șoroștin, Bucur Manta, Daia-săseșc, fie-care câte 25 cenți, George Albu, 30 cenți, Șaroș, Nicu Roman, 25 cenți, Blăjuț, Carl Fanser, 10 cenți, Biertan, Ioan G. Milea, 20 cenți, Veștem, Iordan Taniof, Bulgaria, Vasilie Albu, Nicolae Urdea, fie-care câte 25 cenți, Achim Deac, Ioan Cōșog, câte 15 cenți, Nicolae Diac, 25 cenți, toți din Moșna. Gyārfi Ferenz, 15 cenți, Sămbăta-inferiōră, Ioan I. Gorun, 25 cenți, Pantelimon Opris, 20 cenți, ambii din Dridif, Ioan Lădu, 20 cenți, Luța, George Ciungu, Școar, Nicolae Gorun, Vasilie Gorun, Nicolae Grama, fie-care câte 10 cenți, toți din Dridif, Constantin Bălaș, Ioan Valcan, câte 25 cenți, ambii din Viștea superiōră, Ioan Cabaș, 30 cenți, Iosif Cabaș, ambii din Cabaș, Ioan Stroia, 20 cenți, Dumbău, Grigoriu Vintilescu, România, Zabarie Hofner, Sighișōra, câte 25 cenți, Ioan Dănașan, 50 cenți, Georgiu Michaiu, Constantin Grădinar, Pavel Mușonoi, fie-care câte 25 cenți, toți din Retișdorf, Florea Pop, 10 cenți, Ragla, Vasilie Nistrea, Cincul-mare, Ioan Tibu, Merghindeal, câte 25 cenți, Ioan Stoica, 10 cenți, Cincul-mare, Dumitru Pașcaș și soția Ana, 1 dol., Ștefan Bontea, 50 cenți, Dumitru Ferezan, 25 cenți, toți din Sighișōra. Alexandra Olhom și soția Georgina, Ioan Petru Istia, toți din Daneș, fie-care câte 1 doliar. (Va urma).

### Festru orășnesc.

Sămbăta (23 Decembrie n.) va fi reprezentată drama lui Ibsen „Stützen der Gesellschaft” (Stăpîni și sclavi).

†) Pentru cele cuprinse în rubrica acesta Redacțiunea nu primește răspunderea.

## Avis

In cestiunea edițiunei a V-a a manualului Abecedar și întâia carte pentru deprinderea limbii magiare, 1906, de Koós-Goldiș, apărută zilele aceste în prelucrare nouă și cu ortografia Academiei Române, editura H. Zeidner, a primit de la dnul Dr. Pintér Gábor, inspector reg. școlar următoarea scrisoare, a cărei traducere din cuvânt în cuvânt este în următoarea:

Cătră onoratul domn H. Zeidner, librar în Brașov (Brassó).

Despre cele două cărți prezentate mie și anume: a) „Abecedar...” de Koós-Ferencz și Goldiș Vasile, a cincia edițiune, prețul legat 40 fileri; mai departe b) „A doua carte pentru deprinderea limbii magiare în școlile pop. rom.”, ediția a doua corect. 1902 legat, prețul 50 fileri, nu pot întrelăsa a vâ aminti, că amândouă cărțile de mai sus sunt manuale de școlă foarte potrivite pentru a învăța elevii din școlă populară română conversația în limba magiară. În loc de gramatică, conțin bucați de pertractat cu un material ușor de înțeles pentru elevi și luat din cercul de cunoștințe al elevilor și din viața poporului și sunt acomodate treptat după gradul de desvoltare al cunoștințelor elevilor. Prin o tractare metodică a bucaților din partea învățătorilor, elevii din școlă populară pot ajunge ușor la un rezultat bun în conversația limbii magiare și își pot câștiga cunoștințele cele de lipsă în limba magiară pentru pretenșiunile mai simple ale vieții. De ore-ce până acum puține manuale de școlă sunt întocmite după metodel de mai sus și astfel este de dorit, ca să faceți dispozițiunile cele de lipsă pentru aprobarea ministerială\*) a cărților sus numite și în această nouă edițiune.

Brassó (Brașov), în 29 Nov. 1905.

Dr. Pintér Gábor  
insp. de școlă reg.

\*) Pentru aprobarea și acestei ediții s'au făcut pașii necesari. După-cum se știe ediția anterioară a fost aprobată.

Edit. H. Zeidner.

(303) 1-1

## Edict de licitare.

Comuna bisericescă gr. or. rom. Deda, protopresbiteratul Reghin, va da în 27 Decembrie a. c. st. v. la 2 ore p. m. prin licitație publică minuendă în întreprindere edificarea bisericeii, după planul și preliminarul de spese aprobat de Veneratul Consistoriu arhidiecesan la 26 Novembre a. c. Nr. 11296 Epitr. ex 1905.

Prețul strigării e 27,739 cor. 83 fil.

Vadiul 10% a prețului de strigare.

Planul și preliminarul de spese cum și condițiunile de licitare se pot vedea la oficiul parohial gr. or. rom. în Deda.

Deda, la 5 Decembrie 1905.

Comitetul parohial:

Leon Popescu  
president.

Stefan Mororean  
notariu.

A apărut:

## Calendarul arhidiecesan pe anul 1906

și se poate procura de la **Librăria arhidiecesană** din Sibiu. Prețul 40 fileri, cu sematism 80 fileri, plus porto postal 10 resp. 20 fileri.

Szám. 4908/1905.

## Faárverési hirdetés.

Szebenvármegye nagydisznói járásába bekebelezett Porcesd község tulajdonát képező „Valea Rindiboului” erdőrezben. a. m. kir. földmivelésügyi miniszter úr 27868/1902 és 69648/1904. számú rendeleteivel mintegy 5770 kataszteri holdnyi területen szakértőileg megbecsült.

99945 m<sup>2</sup> bükkhasábfá

18173 m<sup>2</sup> bükkdorongfa

1759 m<sup>2</sup> jegeyefenyőhaszonfa

1906. évi január hó 16-án délelőtti 11 órakor Porcesd község irodájában zárt ajánlatokkal egybekötött nyilvános árverésen fog eladatni.

Kikiáltási ár 45341 K 65 fillér.

Bánatpénz 4534 K 16 fillér.

Utóajánlatok figyelembe nem vétetnek. Írásbeli zárt ajánlatokhoz a kiirt bánatpénz, csatolandó.

Az általános árverési és szerződési feltételek a járási főszolgabírónál és a nagytalmácsi m. kir. járási erdőgazdálkodásnál megtekinthetők.

Nagydisznódon, 1905. december hó 15-án.

Schieb Viktor s. k.  
járási főszolgabíró.

Szám: 3595/1905.

[297] 2-3

## Faárverési hirdetés.

Szebenvármegye nagydisznói járásába bekebelezett Felek község tulajdonát képező „Riu-mare” (Isvorul-Comanesi, Tiszi, Zsoagerului) erdőrezben mintegy 4700 kataszteri holdnyi területen szakértőileg megbecsült:

71080 m<sup>2</sup> bükkhasábfá,

10695 m<sup>2</sup> bükkdorongfa, és

15680 m<sup>2</sup> lucz és jegeyefenyő haszonfa,

1906. évi január hó 11-én délelőtti 8 órakor Felek község irodájában zárt ajánlatokkal egybekötött nyilvános árverésen fog eladatni.

Kikiáltási ár 69004 K 25 fillér.

Bánatpénz 6900 K — fillér.

Utóajánlatok figyelembe nem vétetnek.

Írásbeli zárt ajánlatokhoz a kiirt bánatpénz csatolandó.

Az általános árverési és szerződési feltételek a járási főszolgabírónál és a nagytalmácsi m. kir. járási erdőgazdálkodásnál megtekinthetők.

Nagydisznódon, 1905. évi december hó 13-án.

Schieb Viktor s. k.  
járási főszolgabíró.

De la **Librăria arhidiecesană** din Sibiu (Nagyszeben) se pot procura

## sigile pentru officii

parohiale, protopresbiterale și alte officii, cu prețul de 4 cor., cu hramuri sau embleme 5 cor. 40 fil., plus porto postal 60 fil., cu ramburs 70 fil.

Singurul calendar portativ românesc.

## Micul Calendar pe anul 1906

de Ioan Apolzan, tipograf.

Pe lângă partea calendaristică, literară și foi pentru notițe cuprinde sub titlul „Avutul nostru” informațiuni și date esate asupra tuturor instituțiilor noastre, ca biserici, școlă, reuniuni de tot soiul, societăți financiare, etc. Prețul unui exemplar legat simplu 40 fileri, legat în pânză cu creion 70 fileri, plus porto postal 6 fileri. Ase procura de la **Librăria arhidiecesană** în Sibiu (Nagyszeben).

# Somatose

Albumină de carne.  
Cel mai eminent mijloc producător de apetit,  
și întăritor de nervi.

Se capătă în farmacii și drogerii.

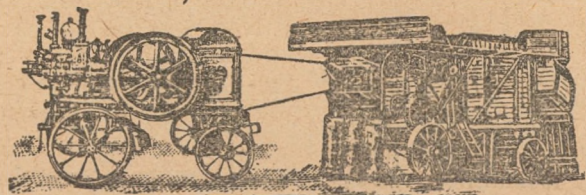
[39] 18-20

## SAMUEL PÉCSI

Budapesta, VI, Gyár-utca 48.

Deposit de fabrică de motore cu benzin și de mașini economice

Motore cu benzin, locomobile cu benzin și aparate de imblătit, motore cu uleu crud, instalații pentru motore cu gas sugativ și tot soiul de mașini economice.



Fabricate de prima clasă, prețuri eftine și condiții de plată avantagiöse. (279) 5-6

Lista prețurilor gratis. Mijlocitori se onorează.

Requisite de scris se pot procura de la **Librăria arhidiecesană**

## Cruce sau stea dublă electro-magnetică

Patent

nr. 86967.

Nu e crucea lui Volta!

Nu e mijloc secret

vindecă și inviorează



pe lângă garanție.

Deosebită atențiune e a se aparat vindecă bóle

da împrejurării, că acest vechi de 20 ani.

aparatură aceasta vindecă și folosește contra durerilor de cap și dinți, migrene, neuralgie, împedecarea circulațiunii sângelui, anemie, amețeli, fructur de ureche, bitaie de inimă, sg. rciuni de inimă, asma, azul greu, sg. rciuri de stomac, lipsa poștei de mâncare, răceală la mâni și picioare, reuma, podagră, ischias, udul în pat, influența, insomnie, epilepsia, circulația neregulată a sângelui și multor altor bóle cari la tractare normală a medicului se vindecă prin electricitate. — În canclăria mea se află atestate incurse din toate părțile lumii cari prețuesc cu mulțămire invențiunii mele și ori-cine poate examina aceste atestate. Acel pacient, care în decurs de 45 zile nu se va vindeca i-se retrimită banii. — Unde ori-ce încercare s'a constatat zadarnică, rog a proba aparatul meu. Atrag atențiunea P. T. public asupra faptului, că aparatul meu nu e permis să se confunde cu aparatul „Volta” deore-ce „Ciasul-Volta atât în Germania cât și în Austro-Ungaria a fost officios oprit fiind nefolositor, pe când aparatul meu e în genere cunoscut, apreciat și cercetat. Deja ieftinătatea crucei mele electro-magnetice o recomandă în deosebi

Prețul aparatului mare e cor. 6. — folosibil la morburii cari nu sunt mai vechi [2] 175

Prețul aparatului mic e cor. 4. — folosibil la copii și femei de constituție fór e slabă.

Espedite din centru și locul de vânzare pentru țără și strălnătate e:

**MÜLLER ALBERT, Budapesta, V., strada Vadász 42/V colțul strada Kálmán.**

Turnătoră de clopote și fabrică de scaune de fier pentru clopote

## ANTONIU NOVOTNY

în Timișoara-Fabric

se recomandă spre pregătirea clopotelor noue, cum și la repararea clopotelor stricate mai departe spre facerea de clopote armoniose, pe în fie-care mărime, provăzute cu ajustări de fier bătut, construite spre a întorce clopotele cu ușurință în ori-ce parte, îndată ce sunt bătute de o lature, prin ceea ce sunt mântuite de a se strica. Cu deosebire recomandă: (119) 26-52

## Clopotele găurite

o invențiune proprie și premiată. Aceste clopote au ton mai intensiv, mai limpede, mai plăcut și zu vibrare mai voluminoasă de cât clopotele turnate după sistemul vechiu, câte un clopot patentat de 327 kg., este egal în ton cu unul de 461 kg. turnat după sistemul vechiu. — Mai departe se recomandă pentru facerea de scaune de fier bătute, de sine stătătoare, spre ajustarea clopotelor bătrâne cu corone de fier bătut, ca și spre turnarea de tóce din metal. Se află clopote în greutate de 300 kg. și mai jos.

Prezenturi ilustrate se trimit la cerere gratuit și franco. La espositia milenară din Budapesta 1896 premiat cu medalia cea mare.



## Banca de asigurare

## „TRANSILVANIA“

Sibiu, str. cismădiei nr. 5, edificiile proprii. — Fondată la 1868.

Primește în condiții favorabile

- asigurări contra focului și esplosiunilor,
- asigurări de viață și de rente viagere,
- asigurări contra furtului prin spargere,
- asigurări de grindină,
- asigurări de accidente și de sticlă.

Valori asigurate 105 milioane corone.

Despăgubiri prestate 7 milioane corone.

Fonduri de rezervă și garanție 2 milioane corone.

Informațiuni de la **Direcțiune în Sibiu** și prin **agenturile principale** din Arad, Bistrița, Brașov și Cluj, cum și prin subagenții din toate comunele mai mari.

(271) 7-52